

Hoe is beweerde volmacht ook alweer te checken?

Een advocaat wordt op zijn woord geloofd, ook als hij zegt dat hij als advocaat voor iemand anders optreedt. Hoe is de beweerde bevoegdheid van niet-advocaten te controleren?

Door Martijn Maathuis¹

De Hoge Raad bevestigde onlangs (HR 3 februari 2012 BU 4909, 10/02724) zijn leer dat voor het opwekken van de schijn van volmachtverlening een toedoen van de achterman niet noodzakelijk is (HR 19 februari 2010, LJN: BK7671, NJ 2010/115). De schijn van vertegenwoordigingsbevoegdheid kan bijvoorbeeld ook worden gewekt omdat de achterman nalaat deze weg te nemen. Ondanks dat de veronderstelde vertegenwoordiger niet vertegenwoordigingsbevoegd is, komt dan toch een rechtshandeling tot stand tussen de achterman en de wederpartij.

Hoofdreël is dat een gevolmachtigde, die handelt binnen de grenzen van zijn bevoegdheid en in naam van de volmachtgever rechtshandelingen verricht, de volmachtgever aan die rechtshandelingen bindt. De gevolmachtigde wordt zelf geen partij bij de rechtshandelingen, dat wordt de volmachtgever. Overschrijft de gevolmachtigde de grenzen van zijn bevoegdheid, dan bindt hij de volmachtgever in beginsel niet. Dergelijke pseudo-gevolmachtigde bindt zichzelf evenmin, hij was immers geen partij. De pseudo-gevolmachtigde kan in zo'n geval wel schadeplichtig zijn jegens de wederpartij en dan voor het positieve belang bij de rechtshandeling.

Handelen met een (veronderstelde) gevolmachtigde komt voor een wederpartij met bepaalde risico's. Zo kan de wederpartij als er gebrek aan de bevoegdheid kleeft eindigen met een onrechtmatige daadvordering op een onbevoegde vertegenwoordiger, waarvan hij mag hopen dat deze verhaal biedt. Hoe kun je – geconfronteerd met iemand van wie je meent, op grond van wat hij of de veronderstelde achterman zegt of juist verzwijgt, doet of nalaat, dat hij handelt voor die achterman – vaststellen dat dat inderdaad zo is, zonder achteraf bijvoorbeeld de lange, meanderende weg van de opgewekte schijn zoals geschetst door ons hoogste rechtscollege, af te hoeven leggen? Art. 3:71 BW biedt houvast.

Art. 3:71 lid 1 BW bepaalt dat de wederpartij van de gevolmachtigde verklaringen van de hand kan wijzen als de wederpartij terstond om bewijs van de volmacht heeft gevraagd en aan de gevolmachtigde niet onverwijld een geschrift is gegeven waaruit de volmacht blijkt. Krijgt de wederpartij bedoeld bewijs niet of niet op de voorgeschreven wijze, dan kan hij de verklaringen van de gevolmachtigde eenvoudigweg negeren.

'Terstond' in deze betekent 'onmiddellijk,' de wederpartij moet indien geconfronteerd door hun gevolmachtigde direct vragen om bewijs van diens volmacht. De eerste reactie van de wederpar-

tij op de verklaring van de gevolmachtigde dat deze voor een ander optreedt moet – bij twijfel – dus een verzoek om bewijs van de bevoegdheid zijn. En dat bewijs moet dan onverwijld geleverd worden. Dit biedt iets meer tijd omdat 'onverwijld' betekent 'zonder vertraging.'

Wat het verschil tussen die twee is, is een leuk onderwerp voor een scriptie/promotie, maar 'onmiddellijk' is in elk geval sneller dan 'zonder vertraging.' Dat is ook redelijk, het kan immers even kosten om de achterman de volmacht op schrift te laten stellen terwijl daarom vragen zo is gebeurd. Dat bewijs van de volmacht moet namelijk worden geleverd met een geschrift waaruit de volmacht blijkt. Dat geschrift hoeft geen akte te zijn. Wie het bewijs levert maakt niet uit, dat kan zowel de achterman als de vertegenwoordiger zijn. Alternatief geldt dat de volmachtgever de volmacht ook kan bevestigen. Die bevestiging door de volmachtgever hoeft niet met een geschrift te worden gegeven, al is dat om redenen van bewijsvoering natuurlijk wel verstandig. Overigens is deze bevestiging geen bekrachtiging maar een erkenning van de volmacht. Het vragen om bewijs schort de werking van de verklaring niet op. Als de gevolmachtigde inderdaad gevolmachtigd is, dan kan deze immers rechtsgeldig handelen voor de gevolmachtigde en dat vanaf het moment van de volmachtverlening.

¹ Advocaat bij Kingfisher Advocaten in Amsterdam en redactielid van dit blad.